

תורתך שאלתי

עיון בפרשת השבוע בדרך שאלות ותשובות
גליון מס' 241 - לפרשת בהעלותך תשפ"ו

תנופת הלויים

וְהֵנִיף אֶהָרֶן אֶת הַלְוִיִּם תְּנוּפָה
לפני ה' (ח, יא)

כיצד שייכת תנופה בבני אדם חיים?

רש"י: תנופת הלויים מחיים נעשתה כפי שעושים באשם מצורע, שטעון תנופה חי. **בכור שור:** ה"תנופה" הינה הבאת דורון, כאדם שלוקח מנחה על כפיו ומניף אותה למלך ואומר: "הנה זה דורון שנותנים לפניך בניך". כאן היו 2 תנופות:

התנופה הראשונה על ידי אהרן: אהרן, ככהן שהוא שלוחם של ישראל, הניף את הלויים לפני ה', מעין "דורון" שמוסרים עם ישראל לקב"ה.

התנופה השניה על ידי משה (לקמן פסוק יג): לאחר שישראל נתנום לה', משה רבינו (שלוחו של הקב"ה) הניף אותם והחזירם לאהרן ולבניו, כמתנה שנותן להם הקב"ה, כמו שנאמר: "נְתַנְיִם נְתַנְיִם הִמָּה לִי מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (לקמן פסוק טז), ובהמשך נאמר: "וְאֶתְנָה אֶת הַלְוִיִּם נְתַנְיִם לְאֶהָרֹן וּלְבָנָיו מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (לקמן פסוק יט).

תנופת הלויים

עֲשֵׂה לְךָ שְׁתֵּי תְּצוּצוֹת כֶּסֶף (י, ב)

מדוע החצוצרות היו עשויות מכסף ולא מזהב?

ר' חיים פלטיאל: משום שהתורה חסה על ממונם של ישראל. **ריב"א:** משום שהחצוצרות היו לזכרון, כפי שכתוב 'והיו לכם לזכרון, ואין ראוי שיהיו מזהב, כדי שלא להזכיר את עוון העגל.

שבחו של אהרן

וַיַּעַשׂ כֵּן אֶהָרֹן אֶל מוֹל פְּנֵי הַמְּנוּרָה
הַעֲלָה נִרְתִּיחָ... (ח, ג)

מהו השבח המיוחד של אהרן?

החתם סופר: הקב"ה הבטיח לאהרן שכשידליק את הנרות, הם יפנו מעצמם ומאליהם אל מול פני המנורה, מעצם קדושתו. אהרן, מרוב ענוותנותו, (שלא להחזיק עצמו כצדיק גמור הראוי לנס), היטה אותם בידיו ככל כהן רגיל. שבחו - שלא שינה משאר הכוהנים.

משך חכמה: הדלקת המנורה כשרה בזה, אולם בפעם הראשונה (חינוך המנורה) היתה חובה אישית של אהרן. שבחו שכבר בפעם הראשונה הזדרז וביצע את מצוה מורכבת זו בדיוק כפי שציווה הקב"ה.

לקבלת העלון שלחו את המילה

'מעוביין' או לחצו כאן

office@shaalti.co.il

052-9453811

כפל 'לצבא צבא'

מִבֶּן חָמֵשׁ וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעֲלָה
יָבֹא לְצָבָא צָבָא (ח, כד)

מדוע כפל הלשון 'לצבא צבא'?

אונקלוס: "ייתי לחיילא חילא", יבוא לגייס ולחזק את כוחו לעבודת המשכן. **אבן עזרא:** מובנו, להמנות ולהתאחד עם צבא העובדים במשמרותיהם. **הכתב והקבלה:** מובנה של המילה "צבא" התאחדות והתחברות. השינוי בלשון "יבא לצבא" (עתיד ומקור) בפסוקנו לעומת "הבא לצבא" בן 30 מורה שכאן מדובר על שלב הלימוד, ושם על שלב עבודת המעשה בפועל.

וַיִּדְבֹר ה'... בַּשָּׁנָה הַשְּׁנִיָּת לְצֵאתָם
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן (ט, א)

מדוע פרשה זו, שנאמרה בחודש ניסן הראשון נכתבה כאן לאחר הפרשיות שבתחילת הספר שנאמרו רק באייר?

בשאלה זו עמדו המפרשים על העיקרון ש"אין מוקדם ומאוחר בתורה", והציעו מספר טעמים מדוע בחרה התורה לשנות מהסדר הכרונולוגי:
רש"י: כדי שלא לפתוח את ספר במדבר בגנותן של ישראל, שכל 40 שנות המדבר הקריבו רק את הפסח הזה.
בכור שור: ספר במדבר עוסק בענייני אהל מועד וחנייתו. התורה השלימה תחילה את המבנה הארגוני וסדר המחנה, מנין השבטים, הדגלים וחניית הלויים סביב המשכן. לאחר שהושלם סידור המחנה, כתבה את עשיית הפסח שאירעה קודם.
רמב"ן: התורה ביקשה להשלים תחילה את ענין חנוכת המשכן ותיקונו במדבר. היא הקדימה את קרבנות הנשיאים (שנמשכו בחודש ניסן) והעגלות שהביאו לנשיאת המשכן, ורק לאחר מכן כתבה את האזהרה על הפסח.

טענות האספסוף

וְהָאֶסְפָּסָף אֲשֶׁר בְּקִרְבּוֹ הִתְאַוּוּ
תְּאֹוָה... וַיֹּאמְרוּ מִי יֹאכְלֵנוּ בָּשָׂר (יא, ד)

על מה התלוננו, הלא טעם המן היה כרצונם, ומדוע לא רצו טעם בשר?

ישועות יעקב: על המן נאמר שטעמו כצפיחית בדבש. בטעם המן נשאר גם טעם של דבש. כגון כשחשב על דגים הרגיש בו דגים עם טעם של דבש וכך גם בשאר מאכלים. מצינו בחז"ל שטעם הדבש פוגם את טעם הבשר (וכן נפסק בשו"ע יו"ד סי' קג, ד). בשר בדבש דינו כ'נותן טעם לפגם'. עם ישראל טענו שרוצים להרגיש טעם בשר, שלא היה מצוי להם במו, שבו טעם הדבש פוגם בטעם הבשר.

וַיַּעַן יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון מִשֵּׁרֵת מֹשֶׁה
מִבְּחָרָיו וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי מֹשֶׁה כְּלֹאִם

(יא, כח)

מדוע ביקש יהושע לעצור או לכלוא את אלדד ומידד?

סנהדרין יז ע"א: "מאי 'אדני משה כלאם? דלאו אורח ארעא, דהוה ליה כתלמיד המורה הלכה לפני רבו".
דעת זקנים: הקב"ה אמר למשה לאסוף רק 70 איש שיהיו נביאים. יהושע ידע שהיו 72 פתקים בקלפי ורק 70 עלו בגורל. כיוון שראה את אלדד ומידד מתנבאים במחנה, חשש שהם נביאי שקר (שעברו את מנין ה-70 שקצב הקב"ה), וביקש לכלוא אותם כדי לבחון את נבואתם.

אור החיים: יהושע שמע את נבואתם ש"משה מת ויהושע מכניס". כדי להסיר כל חשד שמא הוא חפץ בגדולה זו או ששמח במיתת משה רבו, מיהר לצעוק "כלאם", להראות שדבריהם מאוסים בעיניו ואין הוא חפץ בגדולה זו.

משך חכמה: 'כלאם' לשון נידוי (שיושב מנוודה לבד כמו בכלא). יהושע רצה לנדות אותם על שפגעו בכבוד רבו משה.

רוצים להיערך עם רעיונות ודברי תורה לפרשת בהעלותך? לחצו כאן

מקור מנהג הלל לכרוך

בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי בְּאַרְבַּעַת עָשָׂר יוֹם...
עַל מִצּוֹת וּמִרְרִים יֹאכְלֵהוּ (ט, יא)

מדוע את הראיה למנהג הלל לכרוך מביאים מפרשתנו שעוסקת בפסח שני, ולא מספר שמות בו נכתב פסח ראשון, בפרשת בא?

הרב זלזניק: כשאמירה זו נאמרת, בליל הסדר, לא ניתן לקיים את קרבן פסח, כיון שזמנו מתחיל ביום י"ד בניסן, ולא בליל ט"ו. אך את פסח שני עוד ניתן יהיה לקיים, בי"ד באייר. בעל ההגדה מביא ראיה מפסוק שמדבר על פסח שני (שניתן עדיין לקיים), ולא מפסוק שמדבר בפסח ראשון (שעבר).